

Mamuşa Belediyesi: Önemli problemler ve bütçe trendleri

Giriş

1. Mamuşa Belediyesi Prizren Belediyesinden ayrılarak oluşturulan yeni bir belediyedir. Başlangıçta bir belediye parçası olan Mamusa (2005-2007) daha sonra 2010 yılının ocak ayında belediye hükmüne girdi. Mamuşa Belediyesi nüfusu türk halkından oluşmaktadır.
2. Aralık 2009'un seçimlerinde belediye başkanı olarak Kosova Demokratik Türk Partisi (KDTP) üyesi olan Arif Bütüç seçildi. Mamuşa Belediye'sinin 6 tane müdürlük şubesi vardır.
3. 11 i KDTP, 2 si AKR, 1 i PDK partilerinden ve ayrıca 1 Bağımsız vekilden oluşan Mamuşa Belediye Meclisi toplamda 15 milletvekinden oluşur.
4. UNDP'nin yapmış olduğu araştırma (Kosova'nın Mozaiki 2012) vatandaşların kurumlara yönelik olan bakışlarını, memnuniyetlerini ve onların önemini ortaya koymaktadır. Vatandaşların %55'i yetkililerin belediyede olan sorunlarını çözebilecek kapasitede olduklarına inanıyorlar. %17 ise (Kosovalıların ortalamasıyla kıyasen %15) bu sorunların sadece hükümet tarafından çözülebileceğini inanmaktadırlar.¹
5. 2009'un sonunda GAP Enstitüsü'nün yapmış olduğu bir araştırmada, su sisteminin eksikliği, köy deresinin kötü kokması, yerel çiftçiler için piyasa eksikliği ve kültür evinin olmayışı Mamuşa'nın o zamanki önemli sorunlarından idi.²

Mamuşa Belediye'sinin önemli problemleri

¹ Kalkınma Birleşmiş milletler Programı –UNDP. “Kosova'nın Mozaiku”. 2012. S. 58
Kaynak:http://www.undp.org/content/dam/kosovo/docs/Mozaik/Kosovo_Mosaic_2012_Alb_21_6825.pdf

² GAP Enstitüsü. Belediye Raporu. Mamuşa Belediyesi. 2009. S. 3. Kaynak:
http://www.institutigap.org/documents/93767_Mamusha-raporti%20komunal.pdf

- 1. Çocuk Kreşi olmaması.** Mamuşa Belediye'sinde ne kamuya ait ne de özel bir kreş vardır. Belediye yetkilileri son dört senede, kreşin yapılması için her hangi bir proje ya da program hazırlamadılar. Bazı vatandaşlar kendi çocuklarını Suhareka veya Prizrende bulunan kreşlere gönderiyorlar.
- 2. Topula nehrin kirlenmesi.** Mamuşanın içinden geçen nehrin yatağına kanalizasyon dökülmektedir, çöp doludur ve kötü kokmaktadır. Nehrin yatağı düzeltilmemiştir. Bu sorunu dört sene önce Gap tarafından yapılan bir araştırmada, vatandaşlar ifade etmişlerdir.
- 3. Suyun kalitesiz olması.** Mamuşanın büyük bir kısmında içme suyu kullanılmamaktadır. Evlere ulasan suyun asiri kireçle olması sebebi ile vatandaşlar genelde içme suyu satın alıyorlar. USAID /DEMI'nin araştırmalarına göre bu belediyede, halkın %84'ü su sisteminden dolayı memnun değiller.³
- 4. Çöplerin bulunması.** Mamuşa Belediye'sinde bölgenin tamamında birikmiş çöpler var ve çevre pis gözükmemektedir. Topulla nehrinin tamamında bulunan bölge çöp doludur. Çöpler şehrin parkında ve "Hoxhë Ymer Lutfi" ilk okulunun avlusunda bulunmaktadır.
- 5. Şehir parkının bozulması.** Belediye, parkı şehir merkezinde yapmıştır, belediye binasının yakınında. Onun büyük bir kısmı harap olmuştur. Vatandaşlara tahsis edilmiş oturaklar, banklar vb. kırılmış, çöpleri atacak bir yer olmadığından parkta çöpler gözükmemektedirler. Park 2012 senesinin ikinci yarısında yapılmıştır.

Bakımı ve muhafaza edilmesi önemli ve faydalı şeyler

- 1. Eksi Okul "Hoxhë Ymer Lutfi".** Okulun binası bu belediyede en eski binalardan sayılmaktadır. Muhataplar ve konuşmacılar bu binanın özel bir bina ilan edilip, muhafaza edilmesini ve bakılmasını Belediyeden talep etmişler.
- 2. Domates Festivali.** Mamuşa Belediyesi "Domates Festivali" organizasyonu ile meşhurdur. Bu, Kosovada özel bir festivaldir. Vatandaşlara göre, Belediyenin daha büyük bir desteği olursa bu, geleneksel bir festival haline dönüşür diğer kültürel ve

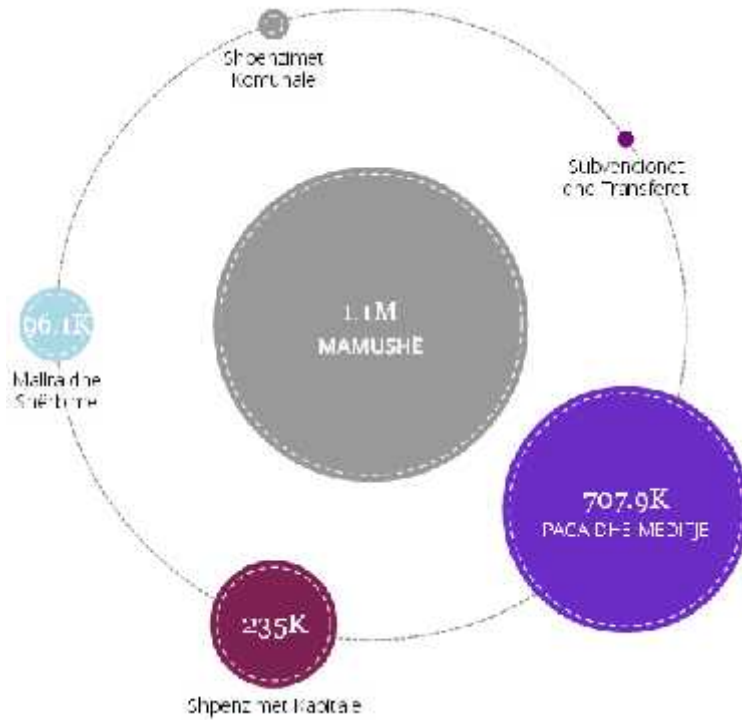
³ Kalkınma Birleşik Devletleri Programı (USAID). Belediyenin hizmetleri için vatandaşların memnuniyeti ile ilgili yapılmış rapor. S. 23. Kaynak: http://www.demi-ks.org/repository/docs/Citizen_Satisfaction_Report-Shqip.pdf

sanatsal aktiviteler de yapılarak daha güçlü ve önemli bir hale getirebilirler.

Mamuşa Belediyesinde Bütçe Trendleri

Mamuşa Belediyesi 2013 yılı için 1.1 milyon Euro bütçe planlamıştır. 2010 senesiyle kıyasen, bu belediye bütçeyi 294 bin euro arttırmıştır. Kişi başı gelirler 2010 senesinde 43 bin euro idi. Denetçi Genel Ofisi⁴, belediyein şunları yapması gerektiğini ön görmüş: 1) Fatura işlemlerin otomatik yapılması için bir sistem kurulsun; 2) Vergilerin toplanması için tedbirler alınsın ve; 3) Farklı departmanlarda eşitleme ve düzenleme olsun.

Figür 1 (Mamuşa Belediye'nin 2013 bütçesi)

1.1M Mamuşa

96.1K Mallar ve hizmetler

235K Sermaye harcamalar

⁴ ZAP, Mamuşa Belediye'sinin Mali Raporların Denetim Raporu, 31 Aralık 2012, 06 Ağustos 2013 kapatılmıştır http://oag-rks.org/repository/docs/RaportiAuditimit_KFK_2012_Shqip_120603.pdf http://oag-rks.org/repository/docs/MAMUSHE_Report_ALB_660338.pdf

707.9K Maaş ve ekstra ödemeler

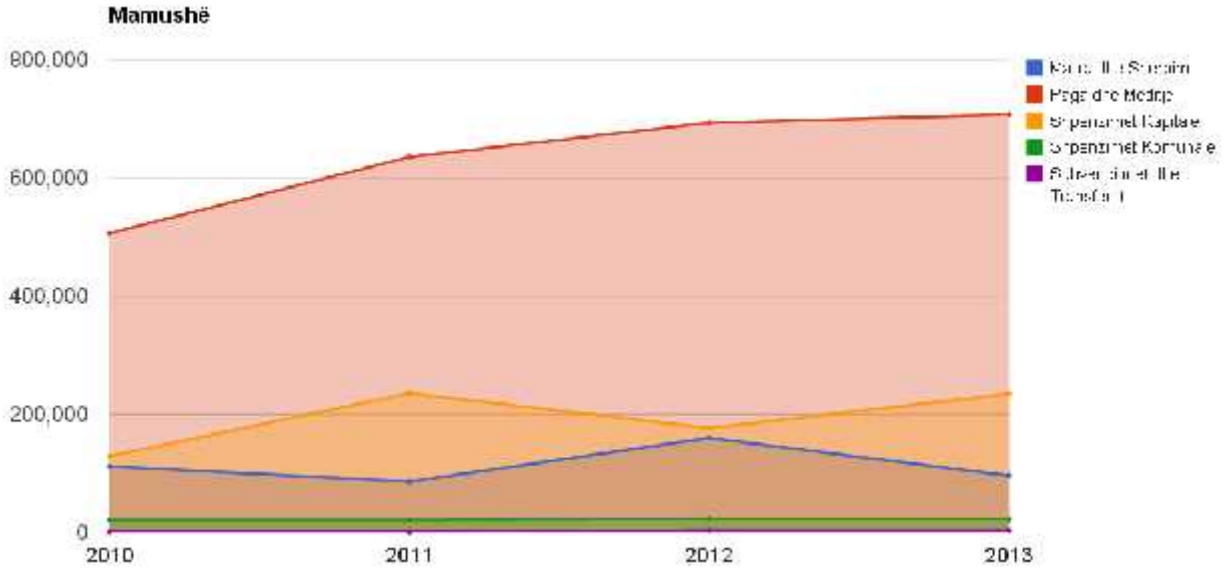
Sübvansiyon ve Transfer

Belediye Harcamaları

Kaynak: <http://www.institutigap.org/spendings/?mamushe/2013#/~/~mamushe>

Bütçelerin ödenekleri ile ilgili yapılmış grafiğe dayanarak görüyoruz ki sermaye harcamaları, mallar ve hizmetler belli bir trend değişikliği yaşamışlar. Örnek. 2011 yılında yaşanmış başarılı bir yükselişten sonra, kapital harcamalar bir sonraki sene için %59'a kadar düşüş göstermişler. Diğer tarafta mallar ve diğer harcamalar için belli bir düşüşten sonra 2011'de, bunlar sonraki senesi için yükselmiş ve %93 kadar olmuştur.

Figür 2. Ödenek trendleri 2010- 2012

Çerçevenin gösterdiği orta vadeli bütçeler, 2014-2015 Mamuşa Belediyesi kişi başı gelirleri ve grantları yükseltmeye planlanıyor. 2014 senenin planlarını şimdiki planlarıyla kıyaslayacak olursak, görüyoruz ki kişi başı yıllık gelirler %31'e kadar yükselmeye bekleniyor. Bu önemli bir yükümlü olacağını gösterir.

Figür 1. Kişi başı yıllık gelir ve harcamalar 2014-2016 2014-2016

	2014	2015	2016
Toplam Gelirler	1.209.609	1.242.172	1.270.465
Kişi başı yıllık gelir	63.000	64.890	66.188
Grantlar - hibeler	1.146.609	1.177.282	1.204.277
Toplam Giderler	1.209.609	1.242.172	1.270.465
Genel Idare	731.792	752.478	774.607
Bilim ve Eğitim	355.950	359.509	363.069
Sağlık	121.867	130.185	132.789

GAP Enstitüsü ile Balkan Araştırmacı Gazetecilik Zinciri (BIRN) arasında yapılan işbirliği, 2007 yerel seçimlerden itibaren, yerel yönetim seçimlerden önce bilgi toplamakla ve kampanyalar yapmakla aktiftirler. Bu yıllar içerisinde yapılan saha araştırması ve denemeler, önemli problemler ve belediyelerin bütçe trendleri gibi bilgiler toplanılmıştır.

Mamuşa Belediyesinde önemli problemlerin belirlenmesi ve araştırması, belediye elemanlarıyla yapılan anketler, fokusta (odakta) görüşmeler, ki bunlar gazeteciler, sivil grupların üyeleri v.s. ile yapılmıştır. GAP ve BIRN'nın ulaştığı bilgiler, son senelerde yapılmış daha büyük araştırmalarla kıyaslanmıştır. Bunlar UNDP (Kosova Mozaiku 2012 – kamu hizmetleri ve fokusta yerel yönetim) DEMI / USAID (Vatandaşların memnuniyeti ile ilgili yapılmış anket ve rapor ve Belediye Hizmetleri 2012).

GAP Enstitüsü bir Think-Tank'ır ve Ekim 2007'de kurulmuştur. GAP'ın hedefi, profesyonel bir araştırma ve kalkınma ortamı kurmak ve bu sahada kabiliyetli eleman yetiştirmektir. Bu doğu ülkelerinin enstitülerinde görünen bir şeydir. GAP Kosova toplumunu eğitmek ve geliştirmek için farklı araştırma imkanları ve projeler sunmaktadır. Bu Enstitünün öncelik hedefi yerel iktisadi, siyasi ve sosyal zorluklarda profesyoneller yetiştirmek. GAP'ın önemli hedefleri arasında vatandaşlar ile hükümet arasındaki boşluğu doldursun, aynı zamanda problemler ile çözümler arasında boşluğu tamamlasın.